

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

1) SPARBANKSSTATISTIK.

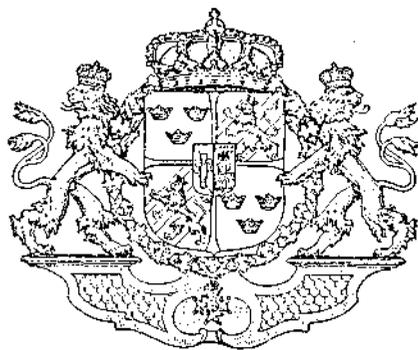
**I. SPARBANKER
OCH LIKNANDE PENNINGINRÄTTNINGAR.**

STATISTISKA CENTRALBYRÅNS

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1908.

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

1909

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. Y, Sparbanksstatistik. 1, Sparbanker och folkbanker. Statistiska centralbyråns underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : P.A. Norstedt & Söner, 1895-1911.

Täckningsår: 1893-1910.

Bidrag till Sveriges officiella statistik. Y, Sparbanksstatistik. 1, Sparbanker och folkbanker ... ersattes 1904 av Bidrag till Sveriges officiella statistik. Y, Sparbanksstatistik. 1, Sparbanker och liknande penninginrättningar.

Föregångare:

Årgångarna 1860-1892 offentliggjorda i: Statistisk tidskrift / utgifven av Kongl. Statistiska centralbyrån.

Efterföljare:

Allmän sparbanksstatistik / Statistiska centralbyrån – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1913-1957. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1955.

BISOS Y1 digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) med stöd från Riksbankens Jubileumsfond, 2008. Vid digitaliseringen har Rättelse till häfte 1908 kopierats från innehållsförteckningen i häfte 1909 till innehållsförteckningen i häfte 1908.

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

1) SPARBANKSSTATISTIK.

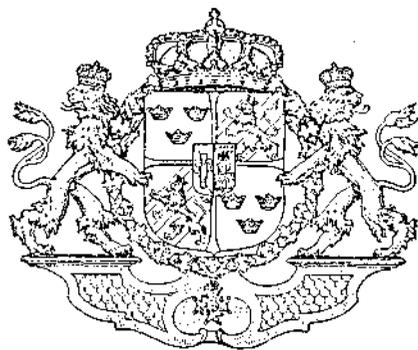
**I. SPARBANKER
OCH LIKNANDE PENNINGINRÄTTNINGAR.**

STATISTISKA CENTRALBYRÅNS

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1908.

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

1909

Innehållsförteckning.

Underdånig berättelse.

	Sid.
A. Sparbankerna	II.
1. Befintliga sparbanker och deras organisation	II.
2. Inlåningsränta	IV.
3. Antal insättare	V.
4. Insättarnes medel	V.
5. Klassifikation af insättarne efter deras vid årets slut innestående behållning	VI.
6. Sparbankernas skulder	VI.
7. Sparbankernas fonder	VI.
8. Placering af de af sparbankerna förvaltrade medlen vid årets slut	VIII.
9. Kassareserv	IX.
B. Med sparbanker jämförliga penninginrättningar	IX.
1. Befintliga penninginrättningar och deras organisation	X.
2. Sparkasseränta	X.
3. Antal insättare å sparkasseräkning	XI.
4. Insättarnes å sparkasseräkning medel	XI.
5. Klassifikation af insättarne å sparkasseräkning efter deras vid årets slut innestående behållning	XI.
6. Skulder	XI.
7. Fonder	XI.
8. Placering af de förvaltrade medlen vid årets slut	XI.

Tabeller.

Tab. 1. Sparbankernas organisation och inlåningsränta, år 1908	1—7.
Tab. 2. Antal insättare i sparbankerna, klassifikation af insät- tarne efter deras behållning, insatta och uttagna medel, äfvensom sparbankernas skulder, år 1908	8—21.
Tab. 3. Sparbankernas fonder och medlens placering, år 1908	22—35.
Tab. 4. Antal sparbanker och afdelningskontor samt sparbanker- nas verksamhet år 1908 äfvensom öfversikt af till- växten i insättarnes innestående medel åren 1860—1908. Sammandrag länsvis	36—40.
Tab. 5. Med sparbanker jämförliga penninginrättningar och deras verksamhet, år 1908	41—45.
Anmärkningar	46—48.

Table des matières.

Rapport au Roi.

	Page.
A. Caisses d'épargne	II.
1. Caisses d'épargne existantes et leur organisation	II.
2. Taux d'intérêt accordés aux déposants	IV.
3. Nombre des déposants	V.
4. Avoir des déposants	V.
5. Classification des déposants d'après le montant de leurs soldes à la fin de l'année	VI.
6. Dettes des caisses d'épargne	VI.
7. Fonds des caisses d'épargne	VI.
8. Actif des caisses d'épargne à la fin de l'année	VIII.
9. Réserve de caisse	IX.
B. Établissements de crédit, avant 1904 nommés »Banques po- pulaires»	IX.
1. Établissements existants et leur organisation	X.
2. Taux d'intérêt accordés aux déposants à titre d'épargne	X.
3. Nombre des déposants à titre d'épargne	XI.
4. Avoir des déposants à titre d'épargne	XI.
5. Classification des déposants à titre d'épargne d'après le montant de leurs soldes à la fin de l'année	XI.
6. Dettes	XI.
7. Fonds	XI.
8. Actif des établissements à la fin de l'année	XI.

Tableaux.

Tabl. 1. Organisation des caisses d'épargne et taux d'intérêt des dépôts, en 1908	1—7.
Tabl. 2. Nombre des déposants, classification des déposants d'après le montant de leurs soldes, versements et rembourse- ments, ainsi que dettes des caisses d'épargne, en 1908	8—21.
Tabl. 3. Fonds des caisses d'épargne et placement des capitaux, en 1908	22—35.
Tabl. 4. Nombre des caisses d'épargne et de leurs succursales, ainsi que fonctionnement des caisses d'épargne, en 1908, avec aperçu de l'accroissement de l'avoir des déposants pendant la période 1860—1908. Résumé par préfectures	36—40.
Tabl. 5. Établissements de crédit, avant 1904 nommés »Banques populaires» et leur fonctionnement, en 1908	41—45.
Notes	46—48.

Rättelse till 1908 års berättelse: å sid. III andra spalten 6:te raden nedifrån utgår Stockholms stad.

Résumé de la Statistique des Caisses d'épargne et de certains établissements de crédit analogues, en 1908.

Caisses d'épargne

(tabl. n° 1—3, avec un résumé par préfectures dans le tabl. n° 4).

Pour les Caisses d'épargne la loi du 29 juillet 1892 est toujours en vigueur. Cette loi statue qu'il sera entendu par caisse d'épargne (*sparbank*) une institution financière, qui recueille les dépôts du public et les fait fructifier sans que les fondateurs de l'institution ou les ayants-droit ne soient autorisés à en tirer de bénéfice. Aucune autre institution financière n'a le droit d'opérer sous cette dénomination (*sparbank*) sans l'autorisation du Roi. Pour l'établissement d'une caisse d'épargne il ne faut pas d'autre autorisation que celle de la Préfecture.

Le nombre des caisses d'épargne en 1908 était de 428 (tabl. n° 4, col. 2), dont 109 dans les villes et 319 à la campagne. — Les succursales étaient de 406 (ib. col. 3). — Le tabl. n° 1, col. 2, indique l'année où chaque caisse a commencé à fonctionner.

Les taux d'intérêt des dépôts accordés par les différentes caisses pendant l'année se trouvent dans le tabl. n° 1, col. 10. La moyenne comporte le 4·966 %, le total des intérêts payés comparé avec le capital moyen.

Pendant l'année, 115,719 livrets ont été ouverts et 82,346 soldés (parmi lesquels 6,612 par suite de prescription). Il existait, à la fin de l'année, 1,493,764 livrets (tabl. n° 4, coll. 4—8).

Le total des versements pendant l'année était de 140,310,090·97 cour. et celui des remboursements de 142,610,042·26 cour. (y compris une somme prescrite de 21,894·88 cour.). Le total des intérêts des dépôts était de 33,812,140·82 cour., et l'avoir des déposants, à la fin de l'année, s'élevait à 713,551,441·25 cour. (tabl. n° 4, coll. 21—26). — La moyenne des dépôts par livret était de 477·69 cour.

Les coll. 9—20, tabl. n° 4, contiennent une classification des livrets d'après leur montant: jusqu'à 100 cour., de 100 à 500, 500 à 1,000, 1,000 à 2,000, et au-dessus de 2,000 cour.

Les autres dettes des caisses d'épargne, à la fin de l'année, étaient de 2,745,839·04 cour. (tabl. n° 4, col. 29).

À la fin de l'année, les fonds des caisses d'épargne étaient de 60,026,110·85 cour., dont fonds capitaux 626,074·02 cour., fonds de réserve 57,940,038·31 cour., et autres fonds 1,459,998·52 cour. (tabl. n° 4, coll. 36—39).

Le passif total se composait de:

Capital des déposants	713,551,441·25 cour.
Autres dettes	2,745,839·04 »
Fonds	60,026,110·85 »
Total 776,323,391·14 cour.	

Ces sommes étaient placées que voici (tabl. n° 4, coll. 40—51):

Caisse	1,904,809·65 cour.
Dépôts dans les banques	25,327,226·34 »
Immeubles	12,055,556·11 »
Mobilier	534,534·29 »
Titres publics et autres, etc.	73,479,920·89 »
Créances sur des communes et des sociétés	33,371,443·53 »
Prêts particuliers sur gage:	
d'hypothèques immobilières	430,375,427·25 »
d'autres hypothèques	52,156,304·40 »
d'une simple obligation personnelle ou contre caution	131,932,623·83 »
Comptes temporaires	119,445·81 »
Intérêts courus et non encaissés	15,066,099·54 »
Total 776,323,391·14 cour.	

À la réserve de caisse étaient portées des obligations et d'autres valeurs sûres et faciles à placer, montant à la somme de 140,776,775·75 cour.

Établissements de crédit, avant 1904 nommés «Banques populaires»

(tabl. n° 5).

Le présent rapport ne comprend que les établissements de crédit qui, sans avoir reçu du Roi des statuts, font des opérations de la même nature que les caisses d'épargne et auxquels s'applique une loi du 18 septembre 1903. Par conséquent il ne regarde pas les banques qui ont pour base les lois sur les banques par actions ou solidaires de la même date.

Le nombre des institutions en question, en 1908, était de 18. Les années de fondation sont indiquées dans la col. 2.

Les taux d'intérêt accordés aux dépôts d'épargne pendant l'année sont indiqués dans la col. 10. Leur moyenne est de 4·871 %.

En 1908, 1,929 livrets d'épargne ont été ouverts et 793 soldés. À la fin de l'année, il en existait 15,107 (coll. 11—15).

Le total des versements à titre d'épargne pendant l'année était de 2,003,490·60 cour. et celui des remboursements de 1,857,023·51 cour. Les intérêts des dépôts d'épargne étaient de 276,448·14 cour., et l'avoir des déposants, à la fin de l'année, de 6,025,637·38 cour. (coll. 28—33). — La moyenne des dépôts par livret était de 398·86 cour.

Les coll. 16—27 contiennent une classification des déposants semblable à celle des déposants aux caisses d'épargne.

Les autres dettes des institutions en question, à la fin de l'année, montaient à 3,029,522·86 cour., dont dépôts à vue portant intérêt 387,414·43 cour., dépôts à terme portant intérêt (autres que dépôts d'épargne) 2,041,936·45 cour., et autres comptes 600,171·98 cour. (coll. 34—37).

À la fin de l'année, les fonds étaient: fonds capitaux 486,567·84 cour., fonds de réserve 376,111·47 cour., et fonds réservés pour disposition future 110,022·37 cour. Total 972,701·68 cour. (coll. 44—47).

Le passif total était comme suit:

Capital des déposants à titre d'épargne	6,025,637·38 cour.
Autres dettes	3,029,522·86 »
Fonds	972,701·68 »
Total 10,027,861·92 cour.	

L'actif se composait des postes suivantes (coll. 48—59):

Caisse	114,977·23 cour.
Dépôts dans les banques	380,819·63 »
Immeubles et mobilier	80,921·12 »
Obligations	33,150·00 »
Actions, etc.	2,891·86 »
Lettres de change escomptées	2,799,112·95 »
Prêts sur gage:	
d'hypothèques immobilières	2,578,283·36 »
d'autres hypothèques	665,886·75 »
d'une simple obligation personnelle ou contre caution	3,158,336·68 »
Comptes temporaires	145,186·37 »
Intérêts courus et non encaissés	68,295·97 »
Total 10,027,861·92 cour.	

1 couronne = 1·39 franc.

T I L L K O N U N G E N .

I djupaste underdånighet öfverlämnar Statistiska Centralbyrån härmed den jämlikt föreskrifterna i nådiga skrifvelsen af den 3 mars 1893 utarbetade berättelsen för år 1908 angående sparbanker och de andra penninginrättningar, hvilka tillförene under namn af folkbanker idkat bankrörelse, men på grund af de år 1903 utfärdade författningarna rörande

bankväsendet fr. o. m. år 1904 fortsatt sin verksamhet under andra benämningar, äfvensom nytillkomna inrättningar af sistnämnda slag. Till sin uppställning är denna berättelse lika med närmast föregående års och är sålunda delad i tvenne afdelningar, af hvilka den förra omfattar sparbankerna och den senare öfriga här behandlade penninginrättningar.

A. Sparbankerna.

(Tab. 1-4.)

1. Befintliga sparbanker och deras organisation (tab. 1, kol. 1-9). I berättelsen för år 1907 redogjordes för 426 då befintliga sparbanker, hvilka samtliga vid 1908 års slut ännu ägde bestånd, ehuru väl Sigtuna sparbanks upplösning då var beslutad och tvenne andra sparbanker, Mönsterås och Bodens, voro ställda under utredning. Under år 1908 hafva 2 nya sparbanker trädt i verksamhet, nämligen Egnahems-sparbanken i Stockholm och Oskarströms sparbank i Hallands län. Den förra af dessa har, såsom dess namn antyder, bland annat till uppgift att tillgodose de mindre kapitalstarkas legitima lånebehof, särskildt för egnahems-företag och hvad därmed står i samband.

Antalet sparbanker, för hvilka redovisats år 1908, är sålunda 428. Af dem tillhöra, efter hufvudkontorets betägenhet räknadt (tab. 1, kol. 4), 109 städerna och 319 landsbygden (hvaraf emellertid 21 hafva sitt hufvudkontor i köpingar och åtskilliga i municipalsamhällen), fördelade på de olika länen sålunda:

	I städerna.	På landsbygden.	Tillsammans.		I städerna.	På landsbygden.	Tillsammans.
Stockholms stad	2	—	2	Älfsborgs län	5	7	12
Stockholms län	4	—	4	Skaraborgs län	6	3	9
Uppsala län	2	3	5	Värmlands län	3	7	10
Södermanlands län	8	6	14	Örebro län	4	13	17
Östergötlands län	7	33	40	Västmanlands län	5	—	5
Jönköpings län	3	22	25	Kopparbergs län	3	7	10
Kronobergs län	1	20	21	Gälleborgs län	4	4	8
Kalmar län	5	25	30	Västernorrlands län	3	2	5
Gotlands län	1	23	24	Jämtlands län	1	1	2
Blekinge län	4	13	17	Västerbottens län	2	—	2
Kristianstads län	5	69	74	Norrbottnens län	3	8	11
Malmöhus län	16	41	57				
Hallands län	5	7	12	Summa	109	319	428
Göteb. o. Bohus län	7	5	12				

Af rikets städer är det endast Vaxholm, Östhammar, Öregrund, Skanör med Falsterbo, Kungälf och Säter, som sakna egna sparbanker; dock finnas afdelningskontor af Egnahemssparbanken i Vaxholm, af Stockholms läns sparbank i Öregrund, af Göteborgs och Bohus läns sparbank i Kungälf och af Kopparbergs läns sparbank i Säter. Bortsett från afdelningskontor, finnas fyra sparbanker i Malmö, tre i Stockholm (med 9 afdelningskontor inom staden), likaså i Lund och i Hälsingborg samt två i hvar och en af städerna Eskilstuna, Strängnäs, Norrköping, Kristianstad, Ängelholm, Landskrona, Ystad, Trelleborg, Göteborg (med 4 afdelningskontor inom staden), Strömstad, Västerås, Falun och Gäfle (med 2 afdelningskontor inom stadens område). Å landsbygden förekomma två sparbanker å en och samma plats i Östra Broby, Klippan och Hesselholm i Kristianstads län samt vid Högånäs i Malmöhus län, likaledes oafsedt afdelningskontor.

Efter storleken af det i hvarje sparbank innestående insättarekapitalet vid årets slut (tab. 2, kol. 24) kunna sparbankerna fördelas i vissa grupper, såsom tab. A utvisar.

Till mer än 5 millioner kr. uppgingo insättarnes behållningar i hvar och en af följande 32 sparbanker, samtliga utom tre med hufvudkontoret förlagdt i stad.

	Antal insättare.	Behållning, kronor.
Stockholms stads sparbank	79,022	42,757,088-00
Sparbanken i Lund	28,165	21,180,793-03
Göteborgs sparbank	53,947	20,949,345-67
Göteborgs och Bohus läns sparbank	45,702	20,610,941-09
Malmö sparbank	26,856	20,035,811-23
Oxie härads sparbank (Malmöhus län)	22,616	18,428,299-61
Sparbanken i Hälsingborg	22,590	16,007,853-75
Stockholms läns sparbank	31,474	15,832,202-80
Örebro sparbank	31,134	14,961,257-76
Sparbanken Bikupan (Malmöhus län)	25,658	14,722,501-15
Uppsala sparbank	20,513	11,728,498-92
Sparbanken i Ystad	13,701	11,696,716-44
Trelleborgs stads sparbank	9,730	9,023,808-40
Sparbanken i Kristianstad	21,370	8,501,608-10
Karlstads sparbank	16,002	7,966,614-43
Gäfle stads sparbank	21,667	7,576,140-29
Linköpings sparbank	16,972	7,326,229-02
Sparbanken för Eslöv med kringliggande ort (Malmöhus län)	12,175	7,305,249-44
Gälleborgs läns sparbank	14,397	7,090,420-33
Sparbanken för Lunds stad och kringliggande land	7,511	6,424,877-74
Västmanlands läns sparbank	16,143	6,388,713-43
Färs härads sparbank (Malmöhus län)	10,031	6,329,154-62
Kopparbergs läns sparbank	20,336	6,322,545-94
Norrköpings sparbank	19,106	6,096,715-84
Skytts härads sparbank (Malmöhus län)	4,007	5,998,987-63
Kronobergs läns sparbank	24,792	5,909,517-28
Halmstads sparbank	14,629	5,707,833-72
Sparbanken i Härnösand	13,554	5,656,043-49
Borås sparbank	15,301	5,557,280-32
Torna, Bära och Harjagers häraders sparbank (Malmöhus län)	6,496	5,341,117-38
Frosta härads sparbank (Malmöhus län)	9,125	5,321,151-20
Jönköpings stads och läns sparbank	15,238	5,026,910-37

Antalet afdelningskontor, filialer, sparbankskommittéer o. dyl., hvarom uppgift lämnats (tab. 1, kol. 5; tab. 4, kol. 3), är 406 eller 22 mer än näst föregående år. Afseende har

Tab. A. Gruppering af sparbankerna efter insättarekapitalets storlek vid 1908 års slut.

Med ett insättarekapital af:	Antal sparbanker.			Antal insättare.
	I städerna.	På landsbygden.	Summa.	
Under 50,000 kronor	1	11	12	2,164
50,000—100,000	1	23	24	7,824
100,000—250,000	2	85	87	49,539
250,000—500,000	5	77	82	78,334
500,000—1,000,000	9	66	75	123,033
1,000,000—5,000,000	62	54	116	541,801
Öfver 5,000,000	29	3	32	690,959
Summa	109	319	428	1,403,704

här ej fästs vid det förhållande, som äger rum i åtminstone en sparbank (jfr anm. 10 till tab. 1), att insättningar mottagas af utsedda förtroendemän i orterna.

Vid 25 af städernas sparbanker äro afdelningskontor inrättade till ett sammanlagdt antal af 374, medan för landsbygdens sparbanker motsvarande siffror äro 15 och 32. Af de förra afdelningskontoren äro dock endast 26 själfva belägna i städer, hvaraf 9 i Stockholm; alla öfriga afdelningskontor af stadssparbanker finnas å landsbygden (däraf åtminstone 4 i köpingar), likasom också alla afdelningskontor tillhörande sparbanker med hufvudkontoret å landsbygden. Dock voro 2 af landssparbankernas afdelningskontor belägna i köpingar.

Af tab. 1, kol. 2, som angifver *det år, då sparbank börjat sin verksamhet*, framgår, att af de år 1908 bestående sparbankerna under nedanstående perioder öppnats:

År 1820	1 sparbank	År 1886—1890	12 sparbanker
> 1831—1835	9 sparbanker	> 1891—1895	10 >
> 1836—1840	11 >	> 1896—1900	25 >
> 1831—1835	13 >	> 1901	2 >
> 1836—1840	18 >	> 1902	5 >
> 1841—1845	5 >	> 1903	10 >
> 1846—1850	17 >	> 1904	6 >
> 1851—1855	26 >	> 1905	9 >
> 1856—1860	18 >	> 1906	5 >
> 1861—1865	37 >	> 1907	5 >
> 1866—1870	45 >	> 1908	2 >
> 1871—1875	68 >		
> 1876—1880	29 >		
> 1881—1885	40 >		

Samma 428 sparbanker

Gällande reglemente är för samtliga i full verksamhet varande sparbanker af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i de särskilda länen stadfast något af åren 1893—1908.

Hufvudkontoret har under år 1908 och de två närmast föregående åren hållits *tillgängligt för insättare* (tab. 1, kol. 6) i följande antal sparbanker:

	År 1908.		År 1907.		År 1906.	
	I städer.	Å landsbygden.	I städer.	Å landsbygden.	I städer.	Å landsbygden.
7 dagar i veckan	—	1	—	1	—	1
Alla helgfria dagar	70	7	67	6	65	5
5 dagar i veckan	—	1	—	1	—	1
4 > > >	1	—	1	—	1	—
3 > > >	8	—	8	—	7	—
2 > > >	21	27	22	27	23	23
1 dag > >	8	115	8	115	9	119
3 dagar i månaden	1	2	1	2	1	1
1 dag hvarannan vecka	—	3	—	3	—	3
2 dagar i månaden	—	90	—	93	—	80
1 dag > >	—	70	—	78	—	81
1 > hvarannan månad	—	1	—	1	—	1
Summa	109	319	107	319	106	316

Såsom här af synes, har en ökning af antalet sparbanker med flera expeditionsdagar för allmänheten under de anförda åren ägt rum.

Med bortseende från smärre avvikelser från den ordinarie expeditionstiden har en beräkning gjorts af medelantalet *expeditionsdagar* under året för hvarje sparbanks *hufvudkontor*, och har det för år 1908 befunnits uppgå till 94; för stadssparbankerna belöpte det sig till 233 och för sparbankerna med hufvudkontor å landsbygden till 47 (särskildt för de 21 med hufvudkontor i köping till 124). Sammanställas dessa siffror med motsvarande för åren 1895, 1900 och 1905, ter sig resultatet som följer:

	År 1908.	År 1905.	År 1900.	År 1895.
Samtliga sparbanker	94	90	82	76
Stadssparbanker	233	226	202	185
Landssparbanker	47	43	39	36

Efterföljande tabell utvisar medeltalet expeditionsdagar i de olika länen år 1908.

Län.	Stads-sparbanker.	Lands-sparbanker.	Länet.	Län.	Stads-sparbanker.	Lands-sparbanker.	Länet.
Stockholms stad	305	—	305	Älfsborgs län	275	95	170
Stockholms län	255	—	255	Skaraborgs län	270	60	200
Uppsala län	305	11	128	Värmlands län	206	92	126
Södermanlands län	144	40	99	Örebro län	180	94	115
Östergötlands län	148	28	49	Västmanlands län	300	—	300
Jönköpings län	238	38	62	Kopparbergs län	238	53	109
Kronobergs län	305	42	55	Gäddede län	305	116	211
Kalmar län	184	41	65	Västernorrlands län	305	78	214
Gotlands län	305	26	38	Jämtlands län	305	52	179
Blekinge län	255	42	92	Västerbottens län	181	—	181
Kristianstads län	235	34	48	Norrbottnens län	121	59	76
Malmöhus län	288	70	132				
Hallands län	183	22	89	Hela riket	233	47	94
Göteborg o. Bohus län	189	67	138				

Då medeltalet för stadssparbankerna är så betydligt högre än för landssparbankerna, öfvar naturligen proportionen dem emellan i hvarje län, likasom ock antalet af större eller mindre sparbanker, i hög grad inflytande på siffran för hela länet.

I allmänhet är det endast å helgfria dagar, som kontoren hållas tillgängliga. Dock förekommer i några mindre sparbanker, att kontorstiden är förlagd till söndagar, någon timme före eller efter gudstjänsten. Närmaste veckorna omkring nyår, under tiden för räkenskapernas afslutande, äro flera af sparbankskontoren stängda för insättningar, såsom framgår af tab. 1, kol. 6 samt af anm. 2 till samma tabell.

Endast något öfver en fjärdedel af samtliga sparbanker synas i sina reglementen hafva *grundfondens* belopp fastslaget (kol. 7) och förklaras detta däraf, att lagstadgad föreskrift för äldre sparbank att bereda sig grundfond icke finnes och reglementet sålunda icke behöfver innehålla några bestämmelser därom. — Förbehåll om *tillskjuten grundfonds återbärande* (betecknad, i samma kol. 7 med *) äfvensom förbehåll om *ränta å grundfondstillskott* (betecknad med †) förekommer icke sällan.

Lägsta belopp, som må i sparbank insättas (se tab. 1, kol. 8), växlar mestadels mellan 0.25 och 1 kr. Dock förekommer äfven 0.20 eller 0.10 samt i ett fall 5 kr. såsom lägsta tillåtna belopp.

Nästan alla sparbanker hafva enligt uppgift *högsta beloppet af en insättares tillgodohafvande, hvarå ränta godtgöres, i reglementet bestämdt* (tab. 1, kol. 9). Oftast förekommande maximibelopp äro 2,000 kr. (i 58 sparbanker), 3,000 kr. (likaledes i 58 sparbanker), 5,000 kr. (i 114 sparbanker, hvaribland 25 i Kristianstads län och 14 i Malmöhus län) samt 10,000 kr. (i 86 sparbanker, af hvilka 24 i Kristianstads och 23 i Malmöhus län). Till och med ännu högre maximibelopp förekomma i Stockholms stad samt Kalmar, Blekinge, Älfsborgs och de båda skånska länen. 3 sparbanker i Kristianstads län godtgöra ränta å behållningar uppgående ända till 50,000 kr. I ett stort antal sparbanker får med styrelsens medgifvande ränta beräknas å högre belopp än det för hvar och en uppgifna,

och för några af dessa stadgar reglementet i sammanhang därmed ett eventuellt nytt insättningsmaximum (se härom tab. 1, kol. 9, jämförd med anm. 3 till samma tab.). På grund af vunna upplysningar hafva sedan några år tillbaka i en del fall, där endast detta senare belopp förut angifvits, till vinnande af likformighet i stället de lägre siffrorna upptagits, hvarigenom en skenbar nedgång i högsta räntebärande beloppet kommit till synes; i föreliggande berättelse, liksom i den närmast föregående, har dock ingen dylik ändring företagits. Af de verkliga ändringar från föregående år, som i några sparbanker genomförts, framgår emellertid, att ifrågavarande belopp fortfarande visar benägenhet till höjning.

2. Inlåningsränta (tab. 1, kol. 10). Såsom ofvan är omnämndt, hafva sparbankerna i allmänhet högsta beloppet af en insättares tillgodohafvande, hvarå ränta godtgöres, i reglementet bestämdt. Det är emellertid icke ovanligt, att insättare, äfven sedan deras tillgodohafvande nått sagda maximum, icke uttaga dem tillfallande ränta, utan låta denna år efter år inestå och läggas till kapitalet, hvarvid sålunda deras behållning i sparbanken kommer att öfverskrida meranämnda maximum och delvis blifva räntelöst. Väsentligen på grund häraf kommer det sig, att om man uträknar riksmedelstal för å ena sidan räntefoten och å den andra den ränta, som verkligen kommit insättarne till godo, det förra medeltalet öfverstiger det senare med ett visserligen icke stort, men dock afsevärdt belopp.

De olika räntesatser, sparbankerna under år 1908 tillgodoräknat sina insättare, framgå af nedanstående sammanställning. För att gifva ett begrepp om de olika gruppernas betydelse, meddelas ock de räntebelopp, som under året tillgodoförts insättarne inom hvar grupp, äfvensom behållningarna vid årets slut.

R ä n t e f o t .	Antal sparbanker.	Ränta, godtgjord i årets räkenskaper.	Insättarebehållningen vid årets slut.
4 %	13	65,919.48	1,692,709.90
4 å 4 1/2 %	2	4,816.25	108,563.18
4 1/2 %	17	770,233.66	17,670,048.63
4 1/2 å 5 %	12	487,947.04	9,535,604.00
4 1/2, 5 1/2 å 6 %	1	8,630.57	193,203.93
5 %	325	28,453,748.52	603,022,681.01
5-1 %	1	148,250.52	3,068,665.82
5 å 5 1/2 %	24	2,271,282.07	46,002,486.90
5, 5 1/2 å 6 %	2	69,521.59	1,328,202.86
5 1/2 %	31	1,581,791.12	30,929,275.07
Summa	428	33,812,140.82	713,551,441.25

Om ur ofvanstående sifferdata angående den godtgjorda räntan jämte uppgifterna å sammanlagda insättarebehållningen vid årets början samt under detsamma insatta och uttagna medel, hvarom se här nedan, beräknas riksmedelstal på sätt som i 1895 års berättelse sid. IV finnes angifvet för såväl medelräntefoten (= den s. k. faktiska medelräntan) som den verkliga medelränta, som godtgjorts insättarne (= den s. k. effektiva medelräntan), erhålles för år 1908:

	Ökning sedan år 1907.
Medelräntefot	5.020 %
Godtgjord medelränta	4.966 %
	0.291 %
	0.270 %

För senare år hafva medelräntefoten och den godtgjorda medelräntan utgjort:

År	Medelräntefot.	Godtgjord medelränta.
År 1908	5.020 %	4.966 %
» 1907	4.729 %	4.696 %
» 1906	4.479 %	4.419 %
» 1905	4.342 %	4.291 %
» 1904	4.324 %	4.287 %
» 1903	4.328 %	4.281 %
» 1902	4.488 %	4.441 %
» 1901	4.738 %	4.670 %
» 1900	4.663 %	4.577 %

Efter de förändringar, som sparbanksräntan undergick under åren omkring sekelskiftet — nämligen minskning under flera år intill 1898, därpå följande ökning t. o. m. år 1901, minskning under åren 1902 och 1903 samt stillastående under år 1904 —, inträdde med år 1905 åter ökning, som sedermera kontinuerligt fortgått. Särskildt under åren 1907 och 1908 har ökningen varit ganska väsentlig. Räntan höjdes under det förra året i genomsnitt med omkring 1/4 % och under det senare ytterligare med närmare 3/10 %. Under såväl det ena som det andra af dessa år ökades räntefoten i öfver halfva antalet sparbanker, med den påföljd att den under år 1908 i omkring nio tiondedelar af samtliga sparbanker kom att uppgå till 5 % eller därutöfver. Endast i resp. en och två sparbanker tillgodofördes insättarne under åren 1907 och 1908 lägre ränta än under närmast föregående år. Hvad särskildt angår de 32 största sparbankerna, har i 28 af dem räntan under hela år 1908 uppgått till 5 %, endast i en varit lägre samt i de tre återstående utgjort dels 5, dels 5 1/2 %, det senare antagligen under årets första hälft. Gifvetvis har sparbanksräntans höga läge under de båda sist förflutna kalenderåren sin förklaring i den ekonomiska kris, som började utveckla sig under år 1907, och de därpå framkallade räntestegringarna. Emellertid vill det af sparbankernas redogörelser synas, som om deras inlåningsränta med år 1908 nått ett maximum, ty i ej så få af dem sänktes densamma under årets lopp med 1/2 %.

Nedanstående tabell visar den verkliga godtgjorda räntans höjd i olika län år 1908 och näst föregående år.

Län.	År 1908.	År 1907.	Län.	År 1908.	År 1907.
Stockholms stad	4.92	4.23	Älfsborgs län	4.98	4.54
Stockholms län	4.99	4.36	Skaraborgs län	4.93	4.49
Uppsala län	4.97	4.56	Värmlands län	5.18	4.94
Södermanlands län	4.86	4.58	Örebro län	4.99	4.61
Östergötlands län	4.96	4.66	Västmanlands län	5.07	4.63
Jönköpings län	5.01	4.54	Kopparbergs län	4.99	4.63
Kalmar län	4.77	4.43	Gäfneborgs län	5.03	4.67
Gottlands län	4.81	4.54	Västernorrlands län	5.02	4.93
Blekinge län	4.64	4.23	Jämtlands län	5.22	5.12
Kristianstads län	4.84	4.46	Västerbottens län	4.97	4.81
Malmöhus län	5.04	4.91	Norrbottnens län	4.86	4.72
Hallands län	4.97	4.97			
Hallands län	5.08	4.61			
Göteborgs och Bohus län	4.89	4.46			
			Hela riket	4.97	4.70

Högsta medelräntan förekommer alltså under år 1908 i Jämtlands, Värmlands, Hallands, Västmanlands och Kristianstads län. I de två förstnämnda länen uppgår den till ej mindre än resp. 5.22 och 5.18 % samt i de tre öfriga till emellan 5.04 och 5.08 %.

Lägst stod medelräntan under redogörelseåret i Gottlands och Kronobergs län med resp. 4.64 och 4.77 %.

behållningen i sparbankerna, räknad pr invånare, under de år öfversikten omfattar flerfaldigats inemot 19 gånger.

Slutligen må i fråga om insättarnes medel nämnas, att medelvärdet af en sparbanksbok belöper sig vid 1908 års slut till 477·69 kr. mot 467·02 kr. år 1907.

5. Klassifikation af insättarne efter deras vid årets slut inestående behållning (tab. 2, kol. 7—18; tab. 4, kol. 9—20). Nedanstående öfversikt visar, huru antalet insättare och deras kapital fördela sig på olika behållningsbelopp vid 1907 års slut:

Insättare med behållning af:	Antal insättare.	Summa behållning. Kronor.	I procent.	
			Antal insättare.	Behållning.
T. o. m. 100 kronor	786,743	21,389,167·46	52·7	3·0
Öfver 100 t. o. m. 500 kr.	354,442	87,646,878·81	23·7	12·3
" 500 " 1,000 "	143,885	102,509,958·49	9·6	14·3
" 1,000 " 2,000 "	115,947	161,878,508·14	7·8	22·7
" 2,000 kronor	92,747	340,126,928·35	6·2	47·7
Summa	1,493,764	713,551,441·25	100·0	100·0

Antalet insättare, hvilkas behållning understiger 500 kr., utgör alltså ej mindre än 76·4 %, med sammanlagdt 109·0 mill. kronor i insatta medel eller 15·3 % af hela behållningsbeloppet. De relativa talen för denna kategori insättare minskas stadigt; de voro sålunda vid 1898 års slut 81·1 (insättarnes antal i förhållande till samtliga) och 22·1 (deras inestående kapital i % af hela insättarebehållningen). Insättare med behållning öfverstigande 1,000 kr. utgöra blott 14·0 (1898: 9·9) % af hela antalet, men deras kapital är 502·0 mill. kr. eller 70·4 (1898: 59·5) % af totalsumman. Här af tillhöra 340·1 mill. kr., eller 47·7 % af det hela, ett litet antal insättare (6·2 % af hela antalet), hvilka hvar och en äga en behållning uppgående till mer än 2,000 kr.; år 1898 utgjorde motsvarande procenttal 34·6 (behållningen) och 3·7 (insättareantalet). Häre liksom i fråga om den större gruppen, insättare med öfver 1,000 kr. i behållning, röjer sig sålunda på ett bestämdt sätt en tendens till höjning.

Den vida öfvervägande delen af de stora behållningarna kommer på de båda Skåne-länen, Stockholms stad och län samt Göteborgs och Bohus län. 166·1 mill. kr. tillhöra insättare med mer än 1,000 kronors behållning ensamt i Malmöhus län (hvaraf 129·9 mill. kr. tillhörande insättare med öfver 2,000 kronors behållning), och i Kristianstads län äger samma insättarekategori 49·5 mill. kr., i Stockholms stad och län tillsammans 46·2 mill. kr. samt i Göteborgs och Bohus län 38·6 mill. kr.

De stora behållningarnas relativa belopp i de skilda länen ses af följande sammanställning, där beloppen äro uttryckta i procent af hvarje läns hela behållningssumma:

Län.	Behållningar om:		Län.	Behållningar om:	
	1,000— 2,000 kr.	öfver 2,000 kr.		1,000— 2,000 kr.	öfver 2,000 kr.
Stockholms stad	21·7 %	53·1 %	Älfsborgs län	28·0 %	33·8 %
Stockholms län	21·8 "	48·8 "	Skaraborgs län	25·2 "	28·4 "
Uppsala län	24·4 "	44·4 "	Värmlands län	26·5 "	34·3 "
Södermanlands län	26·3 "	34·9 "	Örebro län	24·0 "	42·1 "
Östergötlands län	25·5 "	37·3 "	Västmanlands län	24·8 "	37·1 "
Jönköpings län	26·9 "	30·3 "	Kopparbergs län	29·9 "	26·3 "
Kronobergs län	35·8 "	15·5 "	Gälleborgs län	27·0 "	40·1 "
Kalmar län	26·1 "	36·5 "	Västernorrlands län	27·0 "	34·4 "
Gotlands län	30·7 "	21·1 "	Jämtlands län	20·5 "	57·5 "
Blekinge län	25·9 "	38·7 "	Västerbottens län	26·7 "	33·0 "
Kristianstads län	20·5 "	53·6 "	Norrbottnens län	24·4 "	42·2 "
Malmöhus län	17·7 "	63·5 "			
Hallands län	23·9 "	37·8 "			
Göteborgs o. Bohus l.	21·5 "	50·7 "	Hela riket	22·7 %	47·7 %

Af upplysningar, som från åtskilliga håll vunnits, framgår, att bland »insättare» flerstades förekomma fonder, stiftelser, kommuners och kyrkors kassor o. dyl. icke fysiska personer. Någon klassifikation af insättarne ur denna synpunkt (eller efter yrke) låter sig dock med tillgängligt material icke göra. — För åtskilliga sparbanker torde bland insättaremedlen äfven vara inräknade af låntagare för afbetalning af lån gjorda insättningar, beroende därpå, att de af sparbanken utlämnade amorteringslånen kvarstå i räkenskaperna med sitt ursprungliga belopp, ända till dess de till fullo gäldats.

6. Sparbankernas skulder (oberäknadt insättarnes medel). För skulderna redogöres i tab. 2, kol. 25—27, samt i tab. 4, kol. 27—29. Det sammanlagda beloppet vid 1908 års slut af skuld för upptagna lån och å kreditiv utgör 1,584,587·73 kr. samt af skuld å annan räkning 1,161,251·31 kr. De förra skulderna ha under året ökats med 597,949·92 kr. och de senare med 324,712·59 kr., hvadan skulderna i sin helhet under året ökats med 922,662·51 kr. Af berörda skulder »å annan räkning» utgöras, såvidt tillgängliga upplysningar gifva vid handen, ej mindre än 519,643·77 kr. af välgörenhets- eller till allmänt gagn afsedda fonder eller af anslag, som af sparbankerna till liknande ändamål beviljats, men ännu äro hos desamma inestående, samt 38,152·25 kr. af hypotekslån å fastighet; den, fränsett nämnda fonder och anslag, oftast förekommande posten är förskottsvis inbetald ränta.

7. Sparbankernas fonder (tab. 3, kol. 2—11; tab. 4, kol. 30—39). Dessa utgöras dels af grund- och reservfonder (någon gång sammanfattade under benämningen »sparbankens egen fond» eller dyl.), dels af andra, af sparbankerna förvaltade fonder för olikartade ändamål. I händelse af tvifvelsmål beträffande sparbankernas egna fonders fördelning på grund- och reservfond har med stöd särskildt af sparbankernas reglementen beloppet i tabellerna 3 och 4 upptagits såsom reservfond, vare sig fonden i själfva verket ursprungligen varit grundfond eller icke.

Fondernas behållning vid 1907 års slut utgjorde 56,934,225·21 kr., hvartill kommer genom tillägg och rättelser ett belopp af 918·47 kr., så att behållningen å sparbankernas fonder vid 1908 års början, sådan den nu i föreliggande berättelse upptages, utgör 56,935,143·68 kr.

Inkomsterna under året, med fränräkning af ett belopp motsvarande insättarne godtgjorda räntor, utgöra 6,809,248·24 kronor.

Utgifterna hafva, fränsett omskrifna räntegodtgörelser, uppgått till ett sammanlagdt belopp af 3,718,281·07 kr., däraf:

- räntor för tillfällig upplåning 117,426·22 kr.;
- omkostnader 2,916,366·08 kr. I förhållande till hela omsättningssumman (summan af insatta och uttagna belopp) hafva omkostnaderna uppgått till 1·03 % och utgöra 0·41 % i förhållande till insättarnes medel vid årets slut;
- afskrifningar 543,851·23 kr. Den ojämförligt vanligaste afskrifningen i sparbankerna sker å inventarier samt å fastighet, där sådan förekommer; också ingå dylika afskrifningar, enligt verkställd beräkning, som den största posten i nyssnämnda summa;
- anslag 140,637·54 kr.

Så långt tillbaka som statistiken därom meddelat upplysning, hafva sparbankerna visat en tilltagande benägenhet att placera de af dem förvaltade medlen i lämnade lån mot säkerhet af in-teckning i fast egendom, hvaremot de mer och mer sökt draga sig tillbaka från den ej fullt så betryggande utlåningsrörelse, där säkerheten utgöres af borgen. Att afvikelser härifrån under ett eller annat år förekommit, är visserligen sant, men i regel har dock den angifna tendensen varit omiskännlig, och äfven under år 1908 har den, hvad in-teckningslånen vidkommer, gjort sig gällande. Hvad åter angår sparbankernas borgensfordringar, är det procenttal, som redogörelseåret utvisar, ungefär detsamma som under år 1907, men dock lägre än under något år före 1906, då ifrågavarande procenttal stod lägst. I öfrigt är att lägga märke till den relativa tillbakagång, som enligt ofvanstående öfversikt under de närmaste åren ägt rum beträffande såväl sparbankernas tillgodohafvande i andra bankinrättningar som deras i obligationer och dylika värdehandlingar nedlagda medel, äfvensom till den ganska väsentliga minskning, som procenttalet för sparbankens fordringar hos enskilde mot »annat hypotek» företer; sistnämnda procenttal har förut ända sedan 1902 befunnit sig i nästan oafbrutet stigande.

Jämför man de absoluta talen för år 1908 med näst föregående års, visar det sig, att samtliga af sparbankerna förvaltade medel ökats med öfver 35 1/2 mill. kr., och att denna tillväxt fördelar sig på de viktigare placeringarna sålunda: in-teckningsfordringar omkr. 25 mill. kr., borgensutlåningar nära 6 2/3 mill. kr., upplupna, men ej inbetalda räntor med 1 4/5 mill. o. s. v. Minskning till afsevärda belopp har ifrågakommit endast beträffande sparbankernas fordringar mot annat hypotek än in-teckning i fast egendom samt hos kommuner och samfälligheter mot skuldebref, hvilka poster nedgått den förra med närmare 2/3 mill. och den senare med hälften så mycket.

Tager man hänsyn till sparbankernas storlek, erhålles efter den i tab. B använda grupperingen nedanstående procentförhållanden:

I sparbanker, där samfälliga insättarebehållningen varit:	Obligationer och dylika värdehandlingar.	Fordringar hos kommuner m. m. mot skuldebref.	Fordringar hos enskilda mot		Kontant och öfriga räkningar.
			inteckningar.	borgen.	
	%	%	%	%	%
Under 50,000 kr. . .	—	9.35	38.22	40.57	11.86
50,000—100,000 > . .	0.04	1.47	42.72	43.68	12.09
100,000—250,000 > . .	0.91	3.74	41.09	42.88	11.38
250,000—500,000 > . .	0.41	2.10	45.61	41.55	10.33
500,000—1,000,000 > . .	2.73	3.51	47.78	35.63	10.35
1,000,000—5,000,000 > . .	4.65	5.08	53.89	21.44	14.94
Öfver 5,000,000 > . .	15.11	4.09	59.26	7.59	13.95
I samtliga sparbanker	9.47	4.30	55.44	16.99	13.80

Det mest karakteristiska för de särskilda gruppernas placeringar är fortfarande den olika användningen af in-tecknings- och borgensfordringar, som omedelbart framgår ur tabellen och för hvars betydelse och sannolika orsaker redogöres i 1895 och föregående års berättelser.

9. Kassareserv (tab. 2, kol. 24—27; tab. 4, kol. 52—55). Enligt § 13 af den från och med 1893 års ingång gällande lagen angående sparbanker skall af sparbanks tillgångar ett belopp, motsvarande minst en tiondedel af insättarnes behållning enligt senaste bokslut, redovisas i värdehandlingar, hvilka kunna med lätthet förvandlas i penningar, såsom obligationer, depositionsbevis eller ock in-teckningar inom halfva taxeringsvärdet. Vid början af år 1903 voro samtliga sparbanker — ej blott såsom dittills de efter lagens ikraftträdande tillkomna — skyldiga att fullgöra denna föreskrift.

Enligt de insända redogörelserna upptages såsom kassareserv vid 1908 års slut i sparbankerna en summa af inalles 140,776,775.75 kr., nämligen:

Obligationer till ett belopp af 61,743,905.64 kr.;

Depositionsbevis till ett belopp af 9,429,848.87 kr.;

In-teckningar till ett belopp af 69,603,021.24 kr.

Bland depositionsbevisen äro någon gång inräknade äfven andra bankplaceringar såsom insättningar å kapital, sparkasse- eller hushållsräkning o. d.

B. Med sparbanker jämförliga penninginrättningar (f. d. s. k. folkbanker).

Rubriken för denna afdelning af berättelsen var till och med år 1903 »folkbankerna», men blef därefter nödvändigt att förändra densamma. Visserligen omfattar afdelningen samma slags affärsinstitutioner som år 1903 och därför ut eller sådana penninginrättningar, som drifva sin rörelse utan af konungen stadfäst reglemente, och bland hvilkas rörelsegrenar ingår sådan inlåning, som sparbank bedriver, men hafva berörda institutioner genom den nya banklagstiftningen af år 1903 fr. o. m. början af därpå följande år beröfvats rättigheten att i sin firmabeteckning vidare begagna ordet bank. Enligt lagen den 18 september 1903 angående solidariska bankbolag är nämligen benämningen bank numera förbehållen de bolag, hvarom i sagda lag förmåles, samt spar-

banker och bankaktiebolag, d. v. s. förutom sparbanker endast sådana bankinstitutioner, för hvilka Konungen stadfäst reglemente och meddelat oktroj. Och beteckningen folkbank tillkommer jämlikt samma lag de solidariska bankbolag, hvilkas grundfond understiger 1 mill. kr., hvarjämte något hinder icke förefinnes för bankaktiebolag att begagna sig därpå. I följd af dessa bestämmelser hafva de förutvarande folkbankerna måst se sig om efter andra benämningar, och hafva såsom sådana kommit till användning: kreditbolag, folkkassa, sparkassa o. d.

I sammanhang med hvad nu omförmäls må nämnas, att lagen af den 29 juli 1892 angående tillsyn å vissa s. k. folkbanker och med folkbanker jämförliga penninginrättningar

gar upphäfts och ersatts med lag af den 18 september 1903 angående tillsyn å vissa penninginrättningar, som drifva sin rörelse utan af Konungen stadfast reglemente, skiljande sig dock den nya författningen i afseende å ordalydelsen endast i ringa mån och till sin innebörd på intet sätt från den upphädda.

1. Befintliga penninginrättningar af här ifrågakarande slag. År 1907 redovisades under denna afdelning för 19 penninginrättningar. Af dessa hafva 18 fortsatt sin verksamhet under hela år 1908, hvaremot en af de förut uppförda penninginrättningarna med årets ingång upphörde med sin verksamhet och sålunda utgått ur berättelsen, nämligen Herrljunga kreditbolag, hvars rörelse öfvertogs af Enskilda banken i Vänersborg.

Antalet penninginrättningar, för hvilkas verksamhet under år 1908 här redovisas, utgör alltså 18. Efter hufvudkontorets belägenhet räknadt tillhöra 2 städerna och 16 landsbygden och fördela sig på rikets län sålunda:

I städerna.	På landsbygden.	Tillsammans.	I städerna.	På landsbygden.	Tillsammans.
Jönköpings län . . .	1	1	Örebro län . . .	1	2
Blekinge län . . .	—	2	Gästriklands län . . .	4	4
Göteborgs o. Bohus l. . .	1	1	Jämtlands län . . .	1	1
Älfsborgs län . . .	5	5	Norrbottnens län . . .	1	1
Skaraborgs län . . .	1	1			
			Summa	2	16
					18

Tages till måttstock på penninginrättningarnas storlek beloppet af deras skulder såväl å sparkasseräkning som å andra räkningar (depositions- samt upp- och afskrifningsräkning m. m., men fränset fonderna), erhålles den fördelning af dem, som tab. C här nedan utvisar.

Af afdelningskontor (tab. 5, kol. 5) omtalas endast två.

Penninginrättningarnas *begynnelseår* angifves i tab. 5, kol. 2.

Af densamma framgår, att de tillkommit under nedanstående perioder:

År 1871—1875 . . .	3 penninginrättningar	År 1903 . . .	1 penninginrättning
» 1876—1880 . . .	1 penninginrättning	» 1904 . . .	3 penninginrättningar
» 1881—1885 . . .	1	» 1905 . . .	1 penninginrättning
» 1886—1890 . . .	—	» 1906 . . .	—
» 1891—1895 . . .	1	» 1907 . . .	—
» 1896—1900 . . .	5 penninginrättningar	» 1908 . . .	—
» 1901 . . .	1 penninginrättning		
» 1902 . . .	1	Summa	18 penninginrättningar

Hufvudkontoret hölls under år 1908 *tillgängligt för insättare* (tab. 5, kol. 6) i nedanstående antal penninginrättningar:

Tab. C. Gruppering af penninginrättningarna efter skuldbeloppets storlek vid 1908 års slut.

Penninginrättningar med skuldbelopp å sparkasse- och öfriga räkningar af:	Antal penninginrättningar.			Antal insättare å sparkasseräkning.
	I städer.	På landsbygden.	Summa.	
100,000 — 250,000 kronor . . .	—	5	5	1,904
250,000 — 500,000 » . . .	1	5	6	5,061
500,000 — 1,000,000 » . . .	1	5	6	5,875
1,000,000 — 5,000,000 » . . .	—	1	1	2,267
Summa	2	16	18	15,107

	I städer.	Å landsbygden.
Alla helgfria dagar	1	2
4 dagar i veckan	—	1
3 » »	1	6
2 » »	—	3
1 dag » »	—	1
2 dagar i månaden	—	1
1 dag » »	—	2
Summa	2	16

Samtliga penninginrättningarna äro tillgängliga blott å helgfria dagar. Tiden omkring nyår torde en eller annan bland dem hållas stängd.

Såsom *grundfondens reglementsenliga belopp* (tab. 5, kol. 7) finnes ganska sällan någon bestämd summa angifven, beroende på att antalet lottägare i allmänhet icke är fixerad. Det angifna beloppet är därför i de flesta fall grundfondens minimibelopp.

Lägsta tillåtna insättningsbeloppet å sparkasseräkning (tab. 5, kol. 8) växlar mestadels mellan 0.25 (i 6 inrättningar) och 1 kr. (i 8 inrättningar). För en penninginrättning angifves dock 10 kr. såsom insättningsminimum.

Om det *högsta beloppet af en insättares å sparkasseräkning tillgodohafvande, hvarå ränta får godtgöras* (tab. 5, kol. 9) innehåller reglementet i allmänhet intet, och för nästan alla de penninginrättningar, där ifrågakarande belopp är på detta sätt bestämdt, uppgifves det kunna med styrelsens medgifvande öferskridas.

2. Sparkasseränta (tab. 5, kol. 10). Likasom för sparbankerna (jfr sid. IV) uppställes här en tabellarisk öfersikt öfver de olika räntesatser, efter hvilka ränta blifvit godtgjord insättare å sparkasseräkning i de här behandlade penninginrättningarna under år 1908, jämte motsvarande godtgjorda ränta och behållning:

Sparkasseränta.	Antal penninginrättningar.	Ränta godtgjord i årets räkenskaper. Kronor.	Sparkassebehållningar vid årets slut. Kronor.
4 1/2 å 5 %	2	32,729.42	733,234.95
5 %	13	204,789.79	4,507,954.26
5 å 5 1/2 %	3	38,928.83	784,398.17
Summa	18	276,448.04	6,025,637.38

Ur dessa räntesatser erhålles som medeltal:

		Ökning sedan år 1907.
Medelräntefot	5.002 %	0.307 %
Godtgjord medelränta	4.871 %	0.287 %

Den ökning i räntesatserna för här berörda penninginrättningar, som med år 1904 efter en treårig nedgång inträdde, har alltså äfven under år 1908 fortgått. Ökningen har varit något starkare än hos sparbankerna. Dock kunna de senare fortfarande uppvisa en högre såväl räntefot som godtgjord medelränta.

De senaste nio åren har penninginrättningarnas medelränta varit:

År	Medelrönte- fot.	Godtgjord medelrönte.
År 1908	5.002 %	4.871 %
» 1907	4.695 »	4.584 »
» 1906	4.588 »	4.411 »
» 1905	4.307 »	4.261 »
» 1904	4.280 »	4.090 »
» 1903	4.154 »	4.046 »
» 1902	4.300 »	4.132 »
» 1901	4.621 »	4.543 »
» 1900	4.718 »	4.561 »

3. Antal insättare å sparkasseräkning (tab. 5, kol. 11—15). Antal dylika insättare i hithörande penninginrättningar vid 1907 års slut var 15,691. Härifrån afgå genom ofvannämnda utslutande ur berättelsen af en penninginrättning 1,720, så att antalet här upptagna insättare vid 1908 års början uppgår till 13,971.

Antalet tillkomna nya insättare under året uppgick till 1,929 och antalet afgångna genom uttagning af behållning till 793, utgörande i förhållande till de tillkomna närmare 41 %.

Till följd af fordrings preskription har ingen insättare under år 1908 afgått.

Kvarstående vid årets slut voro 15,107 och har under året således en ökning af 1,136 insättare ägt rum.

4. Insättarnes å sparkasseräkning medel (tab. 5, kol. 28—33). Vid 1907 års slut kvarstodo 6,575,357.84 kr. På grund af förut omförmälda upphörande af en penninginrättning afgå 972,635.69 kr., så att insättarebehållningen vid 1908 års början, sådan den här upptages, uppgår till 5,602,722.15 kr.

Under året hafva insatts 2,003,490.60 kr. och uttagits 1,857,023.51 kr. Insättningarna öfverstiga således uttagningarna med 146,467.09 kr.

Räntor äro godtgjorda i årets räkenskaper till ett belopp af 276,448.14 kr. och behållningen vid årets slut uppgår till 6,025,637.38 kr. Ökningen å penninginrättningarnas sparkasseräkningar under året är alltså 422,915.23 kr.

Medelvärdet af en behållning å sparkasseräkning utgjorde vid 1908 års slut 398.86 kr. mot 419.05 kr. år 1907.

5. Klassifikation af insättarne å sparkasseräkning efter deras vid årets slut inestående behållning (tab. 5, kol. 16—27). En öfversikt häraf för år 1908, liknande den, hvilken förut uppställts för sparbankernas insättare, får följande utseende:

Insättare med behållning af:	Antal insättare.	Summa behållning. Kronor.	I procent.	
			Antal insättare.	Behållning.
T. o. m. 100 kronor	7,115	170,892.35	49.1	2.9
Öfver 100 t. o. m. 500 kr.	4,340	1,079,806.04	28.7	17.9
» 500 » 1,000 »	1,651	1,164,282.36	10.9	19.3
» 1,000 » 2,000 »	1,062	1,487,335.04	7.0	24.7
» 2,000 kronor	630	2,123,321.59	4.8	35.2
Summa	15,107	6,025,637.38	100.0	100.0

De små behållningarnas öfvervikt i fråga om antal och de stora behållningarnas i fråga om sammanlagdt belopp är i de här behandlade penninginrättningarnas sparkassor lika tydligt utpräglad som i sparbankerna.

6. Skulder (oberäknadt insättarnes å sparkasseräkning medel). Tab. 5, kol. 34—37, angifver såsom skuld:

a) på upp- och afskrifningsräkning i 14 penninginrättningar 387,414.43 kr.;

b) på depositionsräkning, hvare om möjligt här inräknats äfven kapitalräkning (jfr anm. 9 till tab. 5), i 13 penninginrättningar 2,041,936.45 kr.; samt

c) på andra räkningar, hvaraf de vanligast förekommande konti torde vara balanserade räntor (jfr anm. 10 till tab. 5) och postremissväxlar, 600,171.98 kr.

Det sammanlagda beloppet af dessa skulder utgör 3,029,522.86 kr. Hela skuldbeloppet, d. v. s. ofvanstående räkningar jämte sparkasseräkning, men fränsett fonderna, uppgick vid årets slut till 9,055,160.24 kr., och utgjorde häraf (i procent) skulderna å:

	År 1908.	År 1907.	År 1906.	År 1905.	År 1904.	År 1903.	År 1902.
Sparkasseräkning	66.5	67.7	66.5	62.7	63.4	64.3	60.6
Upp- och afskrifningsräkning »	4.3	3.9	3.0	3.7	3.6	4.0	3.9
Depositionsräkning	22.6	22.1	24.4	23.2	28.4	28.0	29.8
Andra räkningar	6.6	6.3	6.1	5.4	4.6	3.7	5.7

För hvarje penninginrättning särskildt ställer sig sparkasseräkningens storlek i förhållande till samtliga skulder (fränsett fonderna) vid 1908 och närmast föregående års slut på följande sätt:

Penninginrättning.	Sparkasseräkning i % af samtl. skulder.		Penninginrättning.	Sparkasseräkning i % af samtl. skulder.	
	År 1908.	År 1907.		År 1908.	År 1907.
Gröna kreditbolag	71.4	71.6	Sörby kreditbolag	46.2	45.9
Verpereds sparkassa	99.3	100.0	Nora kreditkassa	24.6	24.7
Listerby sockens sparkasseförening	100.0	100.0	Fellingsbro kreditkassa	27.5	27.7
Orusts län- o. sparkassa	24.5	28.9	Storviks kreditbolag	90.7	92.8
Valbo härads kreditbolag	93.1	86.6	Torsäkers spar- o. diskontokassa	67.3	68.5
Östra Kullings kreditbolag	92.4	93.1	Högbo kreditbolag	61.9	61.5
Vedbo kreditbolag	100.0	100.0	Gnarps kreditbolag	49.5	48.9
Herrljunga kreditbolag	—	82.7	Offerdals låneanstalt	17.9	15.8
Bjärke härads folkassa	93.6	91.1	Råneå folkassa	63.8	70.4
Ale härads län- och sparkassa	71.8	79.9			

7. Fonder (tab. 5, kol. 38—47). Behållningen vid 1907 års slut utgjorde å grundfonder 476,647.60 kr., å reservfonder 332,509.73 kr. samt å dispositionsmedel 115,220.40 kr. Härifrån afgå genom den ur berättelsen utslutna penninginrättningen resp. 17,900 kr., 14,381.14 kr. och 8,031.53 kr., hvarjämte genom en viddagen rättelse å dispositionsmedlen afgår ett belopp af 993.98 kr., så att i följd häraf såsom ingående behållning för år 1908 upptages å grundfonder 458,747.60 kr., å reservfonder 318,128.59 kr. och å dispositionsmedel 106,194.89 kr.

Inkomsterna under året, till hvilka äfven räknats inbetalningar å grundfonden och inträdesafgifter å reservfonden, hafva under året uppgått till 211,251.30 kr.

Utgifterna äro, oafsedt godtgjorda räntor:

a) omkostnader 80,179.59 kr.;

b) afskrifningar 41,441.11 kr., hvare äfven inräknats utbetalningar å grundfond samt vinstutdelningar (eller grundfondersränta) i allmänhet för år 1907.

Behållningen vid årets slut utgjorde 972,701.68 kr., däraf grundfonder 486,567.84 kr., reservfonder 376,111.47 kr. och dispositionsmedel 110,022.37 kr.

I förhållande till samtliga skulder (frånsett fonderna) utgjorde vid 1908 års slut grundfonderna 5·4, reservfonderna 4·1 och dispositionsmedlen 1·2 eller tillsammans 10·7 %. Sistnämnda procenttal, som efter en föregående flerårig minskning (fr. o. m. år 1897) åren 1903—1905 ökades, men åren 1906 och 1907 minskades, har sålunda under år 1908 åter börjat stiga.

8. Placeringen af de förvaltade medlen vid årets slut. Från tab. 5, kol. 48—59, hämtas följande uppgifter, hvartill fogas en beräkning i procenttal för hvarje art af placering:

Art af placering.	Kronor.	I procent.
Kassa	114,977·23	1·14
I andra bankinrättningar inestående	380,819·63	3·80
Fastighet och inventarier	80,921·12	0·81
Obligationer	33,150·00	0·33
Aktier och dylika värdepapper	2,891·86	0·03
Diskonterade värlar (i 13 penninginrättningar)	2,799,112·95	27·91
Fordringar mot säkerhet af:		
inteckning i fast egendom	2,578,233·36	25·71
annat hypotek	665,886·75	6·64
borgen eller annan namnsäkerhet	3,158,336·68	31·50
Fordringar å utgifts- och tillfälliga räkningar	145,186·37	1·45
Upplupna, men ej inbetalda räntor	68,295·97	0·68
Summa	10,027,861·92	100·00

Jämföras procenttalen med de motsvarande för sparbankerna beräknade (sid. VIII), så befinnes, att de här behandlade penninginrättningarnas in-teckningsfordringar uppgå till endast 25·71 % af alla placeringar, men sparbankernas fordringar af samma slag till 55·44 %. Borgensfordringar däremot, som för sparbankerna utgöra 16·99 %, uppgå för de andra penninginrättningarna till 31·50 %, hvartill komma 27·91 % diskonterade värlar, hvilka i sparbankerna icke äga någon motsvarighet. Obligationer, aktier, kommunala fordringar m. m., för sparbankerna utgörande 13·77 %, bilda tillsammans endast 0·36 % af penninginrättningarnas placeringar. I fråga om kontanta medel samt placeringar i andra bankinrättningar förete de här ifrågavarande penninginrättningarna däremot ett högre procenttal, 4·94 %, mot 3·50 % för sparbankerna.

De förändringar, som inträdd sedan näst föregående redogörelseår i fråga om de förvaltade medlens placering, framgå af följande sammanställning:

	År	År	År	År	År	År	År
	1908.	1907.	1906.	1905.	1904.	1903.	1902.
Kassa samt inestående i							
andra banker %	4·94	6·35	3·44	3·90	6·95	7·52	9·20
Obligationer, aktier m. m. >	0·36	0·34	1·22	1·64	1·79	1·79	1·52
Diskonterade värlar . . . >	27·91	30·51	33·38	32·18	26·74	23·37	23·28
In-teckningsfordringar . . . >	25·71	22·46	23·85	31·62	33·76	33·78	32·61
Borgensfordringar >	31·50	29·41	21·66	19·53	20·63	23·39	24·23
Öfriga räkningar >	9·58	10·93	16·45	11·23	10·13	10·15	9·16

Stockholm den 12 oktober 1909.

Underdånigst

LUDVIG WIDELL.

e. f.

Henrik Malmgren.

Tab. 5. Med sparbanker jämförliga penninginrättningar och deras verksamhet år 1908.

[Här upptagas endast de penninginrättningar, å hvilka lagen af den 18 september 1903 angående tillsyn å vissa penninginrättningar, som drifva sin rörelse utan af Konungen stadfäst reglemente, äger tillämpning.]

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Ordningnummer.	Penninginrättning.	År då penninginrättningen började sin verksamhet.	År då gällande reglemente är antaget.	Hufvudkontoret är beläget i	Antal afdelningsskontor.	Hufvudkontoret hålles tillgängligt för insättare.	Grundfonden skall enligt reglementet utgöras. ¹⁾	Lägsta beloppet som må å sparkassereäkning insättas.	Högsta beloppet af en sparkassereäkning hvarå ränta godtgöres. ²⁾	Ränta godgjord å sparkassereäkning under året.
						Antal dagar.				
Jönköpings län.										
1	Grenna kreditbolag	1885	1885	Grenna	—	3 i veckan	10,000	0 50	³⁾ —	5
Blekinge län.										
1	Verperys sparkassa	1892	1902	{ Ronneby landsförs. (adr. Möljeryd) Listerby	—	2 i månaden	—	0 25	⁴⁾ 2,000	5
2	Listerby sockens sparkasseförening	1904	1904		—	1 i månaden	5,500	0 25	⁴⁾ 2,000	5
Göteborgs och Bohus län.										
1	Orusts län- och sparkassa	1905	1905	Morlanda (adr. Ellös)	—	2 i veckan	2,000	1 00	—	5
Älfsborgs län.										
1	Valbo härads kreditbolag	1874	1873	Färgelanda	—	3 i veckan	20,000	0 25	—	5
2	Östra Kullings kreditbolag	1896	1895	Värgårda	1	2 i veckan	10,000	1 00	—	5
3	Vedbo kreditbolag	1896	1896	Dals-Ed (adr. Hökedalen)	1	1 i månaden	10,000	10 00	⁵⁾ —	4½, 5
4	Bjärke härads folkkassa	1904	1903	St. Mellby ⁶⁾	—	6 i veckan	10,000	1 00	—	5
5	Ale härads län- och sparkassa	1904	1904	Älfängen ⁷⁾	—	4 i veckan	10,000	1 00	5,000	5
Skaraborgs län.										
1	Sörby kreditbolag	1903	1905	Sörby	—	3 i veckan	10,000	1 00	—	5
Örebro län.										
1	Nora kreditkassa	1875	1874	Nora	—	6 i veckan	20,000	—	—	4½, 5
2	Fellingsbro kreditkassa	1876	1905	Fellingsbro	—	3 i veckan	20,000	1 00	³⁾ —	5, 5½
Gällborgs län.										
1	Storviks kreditbolag	1898	1904	Storvik	—	3 i veckan	25,000	0 25	⁴⁾ 3,000	5
2	Torsåkers spar- och diskontokassa	1898	1905	Torsåker	—	6 i veckan	12,000	0 25	⁴⁾ 2,000	5, 5½
3	Högbo kreditbolag	1898	1904	{ Yttre Sandviken (adr. Sandviken) Gnarps	—	1 i veckan	8,000	0 25	⁴⁾ 2,000	5
4	Gnarps kreditbolag	1902	1901		—	—	3 i veckan	20,000	1 00	³⁾ —
Jämtlands län.										
1	Offerdals läneanstalt	1901	1904	Offerdal	—	2 i veckan	—	1 00	—	5
Norrbottnens län.										
1	Råneå folkkassa	1874	1873	Råneå (adr. Råneå)	—	3 i veckan	⁷⁾ 5,000	—	³⁾ —	5
Summa år 1908 (för 18 penninginrättningar)		—	—	—	2	—	—	—	—	—
, , 1907 (, 19 ,)		—	—	—	1	—	—	—	—	—
, , 1906 (, 21 ,)		—	—	—	—	—	—	—	—	—
, , 1905 (, 27 ,)		—	—	—	—	—	—	—	—	—
, , 1904 (, 28 ,)		—	—	—	3	—	—	—	—	—
, , 1903 (, 28 ,)		—	—	—	3	—	—	—	—	—

Tab. 5 (forts.). Med sparbanker jämförliga

Ordningssnummer.	1. Penninginrättning.	11. 12. 13. 14. 15. Antal insättare & sparkasseräkning.				16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. Klassifikation af insättarne & sparkasseräkning efter deras								
		Kvar- stående vid årets början.	Till- komna nya under året.	Afgångna under året		Kvar- stående vid årets slut.	T. o. m. 100 kr.		100—500 kr.		500—1,000 kr.		1,000—2,000 kr.	
				genom uttag af behåll- ning.	till följd af for- drings preskrip- tion.		Insättare.	Behållning.	Insättare.	Behållning.	Insättare.	Behållning.	Insättare.	Behållning.
				Antal.	Kronor.		Antal.	Kronor.	Antal.	Kronor.	Antal.	Kronor.		
Jönköpings län.														
1	Grenoa kreditbolag	1,973	76	18	—	2,031	1,480	16,999.26	357	86,539.33	105	73,130.35	70	95,152.19
Blekinge län.														
1	Verperyds sparkassa	279	32	22	—	289	138	3,168.11	84	20,447.67	30	20,429.62	20	27,011.33
2	Listerby sockens sparkasseförening	164	40	2	—	202	85	2,523.48	55	12,238.41	21	15,244.75	21	27,888.60
Göteborgs och Bohus län.														
1	Orusts län- och sparkassa . . .	288	116	2	—	402	195	8,623.01	135	28,356.28	45	30,898.17	22	31,756.10
Älfsborgs län.														
1	Valbo härads kreditbolag	1,396	136	83	—	1,449	743	16,882.48	332	83,649.65	153	109,381.39	118	161,820.76
2	Östra Kullings kreditbolag	2,170	193	96	—	2,267	924	24,344.67	685	175,171.20	298	205,086.99	218	297,413.40
3	Vedbo kreditbolag	587	129	58	—	638	176	5,499.32	217	55,189.87	98	72,633.45	84	120,215.18
4	Bjärke härads folkassa	1,131	196	36	—	1,291	588	15,942.83	406	99,814.56	151	105,114.94	97	134,538.87
5	Ale härads län- och sparkassa . .	977	272	22	—	1,227	690	15,291.61	358	87,445.98	97	67,507.95	56	75,023.69
Skaraborgs län.														
1	Sörby kreditbolag	966	238	210	—	994	407	11,781.23	390	97,440.01	138	103,632.60	45	83,813.39
Örebro län.														
1	Nora kreditkassa	320	27	29	—	318	111	3,081.62	106	26,663.85	51	35,910.83	36	48,887.38
2	Fellingsbro kreditkassa	407	64	30	—	441	185	3,112.86	151	41,943.30	61	42,835.59	39	54,294.85
Gästrik län.														
1	Storviks kreditbolag	412	39	8	—	443	234	3,930.07	103	25,968.48	49	37,371.90	30	39,818.97
2	Torsåkers spar- och diskontkassa	1,082	139	56	—	1,165	564	15,183.52	387	93,255.26	108	72,341.36	76	103,637.67
3	Högbo kreditbolag	492	56	19	—	529	341	7,835.98	125	32,460.19	44	30,477.28	14	19,002.69
4	Guarps kreditbolag	453	49	32	—	470	193	4,829.70	138	35,168.93	78	54,916.18	54	81,031.55
Jämtlands län.														
1	Offerdals läneanstalt	252	46	35	—	263	124	4,058.27	108	28,235.78	26	19,120.37	5	7,822.20
Norrbottnens län.														
1	Råneå folkassa	622	81	35	—	668	267	7,804.30	203	49,797.94	98	68,248.59	57	78,205.62
Summa år 1908		13,971	1,929	793	—	15,107	7,415	170,892.35	4,340	1,079,806.04	1,651	1,164,282.36	1,062	1,487,335.04
	› › 1907	13,967	2,332	608	—	15,691	7,336	226,131.98	4,653	1,174,815.78	1,766	1,171,426.78	1,253	1,721,359.57
	› › 1906	17,316	2,770	890	33	19,163	9,122	237,105.18	5,535	1,402,752.73	2,147	1,515,227.24	1,507	2,041,986.66
	› › 1905	22,061	3,799	1,400	63	24,397	11,254	320,383.11	6,838	1,742,193.99	2,765	1,979,844.11	2,119	2,909,387.44
	› › 1904	26,369	4,113	1,531	5	28,046	13,578	383,109.50	7,928	1,931,929.51	3,241	2,264,304.35	2,419	3,291,532.32
	› › 1903	30,314	3,946	1,839	2	32,419	15,317	424,217.95	9,058	2,196,896.32	3,568	2,496,041.59	2,613	3,603,552.33

penninginrättningar och deras verksamhet år 1908.

48.	49.	50.	51.	52.	53.	54.	55.	56.	57.	58.	59.	1.
Placering af de af penninginrättningen förvaltade medlen vid årets slut (Kronor).												Ordningssnummer.
Kassa.	I andra bankinrättningar innestående.	Fastighet och inventarier.	Obligationer.	Aktier och dylika värdepapper.	Diskonterade växlar.	Fordringar mot säkerhet af			Fordringar å utgifts- och tillfälliga räkningar.	Upplupna men ej inbetalda räntor.	Summa förvaltade medel.	
						inteckning i fast egendom.	annat hypotek. 12)	borgen eller annan samsäkerhet.				
9,882-17	—	206-68	550-00	—	260,168-73	109,485-00	1,575-00	126,609-00	—	2,152-87	510,629-45	1
684-42	1,619-85	200-00	—	—	—	31,175-00	—	92,590-00	4-50	1,581-19	127,854-96	1
2,390-35	—	—	—	—	—	16,710-00	—	100,410-00	63-00	1,357-37	120,930-72	2
1,068-35	4,939-57	3,100-00	—	—	14,548-93	15,300-00	5,000-00	273,331-23	20,492-86	4,304-16	342,085-10	1
1,421-16	—	19,231-69	—	2,891-86	393,156-44	197,425-99	124,651-07	251,436-65	26,624-83	—	1,016,839-69	1
10,778-78	74,039-16	15,300-00	12,600-00	—	—	531,175-00	314,410-00	320,017-00	—	17,395-01	1,295,714-95	2
13,292-96	138,846-36	—	—	—	—	180,241-68	—	254,144-58	—	—	586,525-58	3
6,251-28	19,110-46	800-00	—	—	220,550-84	128,777-26	33,824-41	186,793-50	14-57	1,729-21	597,851-53	4
91-04	—	1,002-41	—	—	145,877-92	89,855-00	3,125-00	241,199-05	—	5,027-80	486,177-62	5
11,903-93	31,690-06	9,100-00	—	—	292,704-69	214,038-00	46,300-00	117,076-00	40,963-12	12,491-17	776,266-97	1
22,514-01	102,514-57	1,250-00	20,000-00	—	154,449-40	353,162-53	89,555-00	31,880-61	—	1,599-53	776,925-70	1
15,210-40	—	18,100-45	—	—	167,382-72	293,412-00	20,100-00	416,100-00	—	—	930,305-57	2
852-41	135-41	471-51	—	—	133,962-44	49,500-00	1,800-00	75,205-85	—	—	261,927-62	1
4,642-81	—	10,001-00	—	—	240,085-84	121,700-00	5,000-00	186,227-24	224-05	580-10	563,461-04	2
249-24	6,400-00	212-60	—	—	37,586-80	81,750-00	—	62,080-00	—	2,002-61	190,281-25	3
5,037-60	—	749-78	—	—	319,337-48	24,600-00	—	67,506-80	56,799-44	3,579-30	477,610-90	4
3,668-28	—	723-78	—	—	419,301-32	—	—	—	—	—	423,093-33	1
5,038-04	1,524-19	471-27	—	—	—	139,975-90	20,546-27	355,729-17	—	14,495-10	537,779-94	1
114,977-23	380,819-63	80,921-12	33,150-00	2,891-86	2,799,112-95	2,573,283-36	665,886-75	3,153,336-68	145,186-37	68,295-97	10,027,861-92	
189,675-66	486,431-29	69,775-24	33,150-00	2,891-86	3,246,482-14	2,390,022-68	932,760-62	3,129,652-26	101,832-68	58,660-33	10,641,334-76	
130,543-37	343,804-17	248,364-34	164,587-50	3,382-95	4,601,248-95	3,288,485-62	1,689,876-33	2,986,502-90	245,312-65	84,991-98	13,787,100-78	
238,046-21	585,752-55	280,240-47	325,027-50	22,212-95	6,797,000-57	6,657,745-00	1,534,836-79	4,126,168-74	412,736-86	144,169-10	21,123,936-74	
464,201-03	1,382,833-85	542,304-51	454,173-49	20,862-13	7,103,862-32	8,969,073-56	1,684,952-58	5,480,945-21	216,095-99	245,844-86	26,565,749-53	
470,611-09	1,632,714-38	372,379-01	476,848-11	21,208-59	6,530,646-16	9,439,766-82	2,086,345-93	6,538,146-09	146,785-73	231,343-34	27,946,795-25	

Anmärkningar.

²²⁾ Borås sparbank. I kol. 11 upptagna 19,110 kr. utgöra en fond för ett blifvande sjukhem för tuberkulösa.

²³⁾ Hjulsjö sparbank. Förutom den i kol. 10 upptagna reservfonden äger sparbanken en i dess räkenskaper: ej ingående s. k. besparingsfond å 2,100 kr., insatt å motbok i sparbanken.

²⁴⁾ Grythyttte sockens sparbank, kol. 9. »Sparbankens hufvudmän och styrelse hafva hittills årligen beslutat, att grundfondens afkomst må läggas till ka-

pitålet för att förräntas och att om afkomstens användning framdeles må beslutas» (jfr anm. 32 till tab. 1); detta är anledningen till ökningen af grundfonden utöfver det af reglementet fastställda beloppet, 3,568.84 kr. (tab. 1, kol. 7).

²⁵⁾ Sparbanken i Härnösand. Förutom det i tabellen upptagna beloppet (kol. 27) har sparbanken som kassareserv äfven bokförda 100,000 kr. i in-teckningar i sparbankens egen fastighet.

Anmärkningar till tab. 4.

¹⁾ Angående förekommande olikheter i ingående balanserna i kol. 4, 21 och 30 mot respektive siffror i 1907 års berättelse (kol. 8, 26 och 36) se anm. 1 till tab. 2 och 3 samt texten.

²⁾ I sparbankernas inkomster under året är afdrag gjort för insättnarnes räntor.

³⁾ Såsom »annat hypotek» räknas obligationer, aktier, förlagsin-teckningar

och dylikt samt guld och silfver, men däremot icke skuldebref med endast namnsäkerhet, som upptagas i kol. 48.

⁴⁾ Jfr anmärkningen 10 till tab. 1.

⁵⁾ Ett af afdelningskontoren under Örebro sparbank är beläget i den till Värmlands län hörande delen af Nysunds socken.

⁶⁾ Ett af Gäfve stads sparbanks afdelningskontor är beläget inom Uppsala län.

Anmärkningar till tab. 5.

¹⁾ Kol. 7 angifver i allmänhet grundfondens minimibelopp.

²⁾ Siffrorna i kol. 9 afse endast de i reglementet fastställda beloppen; angående insättningsbeloppet innehålla somliga penninginrättningars stadgar blott bestämmelser om det högsta tillåtna under viss tid, och för flera af dem före-skrifver reglementet i fråga om sparkasserörelsen endast, att styrelsen äger att tid efter annan utfärda stadganden angående medlems emottagande, förräntande o. s. v. (jfr nedan anm. 3).

³⁾ För följande penninginrättningar är högsta räntebärande belopp icke i reglementet fastställt, men är maximigränsen för insättningar å sparkasseräk-ning på annat sätt bestämd till nedanstående belopp: för Grenna kreditbolag, Fellingsbro kreditkassa, Gnarp's kreditbolag och Råneå folkskassa till 3,000 kr. samt för Vedbo kreditbolag till 8,000 kr.

⁴⁾ Verperyd's sparkassa, Listerby sockens sparkasseförening, Storviks kredit-bolag, Torsåkers spar- och diskontokassa samt Högbo kreditbolag. Styrelsen äger medgifva, att ränta får godtgöras å högre belopp än det i kol. 9 angifna.

⁵⁾ Bjärke härads folkskassa. Två likställda hufvudkontor finnas, det ena vid St. Mellby, det andra vid Sollebrunn, det förra öppet måndagar, onsdagar och fredagar och det andra öfriga söckendagar.

⁶⁾ Åle härads lån- och sparkassa. Två likställda hufvudkontor finnas, det ena vid Ålfängen, det andra i Gamla Lölöse, det förra öppet tisdagar och fre-dagar och det andra onsdagar och lördagar.

⁷⁾ Råneå folkskassas reglemente stadgar (i § 24): »Grundfundsandelarna och reservfonden i förening med kassatillgång böra icke understiga (tjugu procent af skulderna i lån, depositioner, sparinsatser och räntor sammanräknade», hvar-jämte i en annan paragraf af reglementet (§ 2) grundfondens minimibelopp be-stämmas till 5,000 kr.

⁸⁾ Skuld å depositionsräkning (kol. 35) innefattar, där närmare upplysningar om penninginrättningarnas skulder gjort sådant möjligt, äfven skuld å kapital-räkning.

⁹⁾ I »skuld på andra räkningar» (kol. 36) hafva inräknats balanserade räntor (hyror, kreditavgifter o. d.) — där sådana öfver hufvud äro i redogörelserna till Statistiska Centralbyrån upptagna — omfattande såväl i förskott influtna som upplupna, men ännu ej utbetalda.

¹⁰⁾ I de i kol. 41 upptagna inkomsterna ingå utom årets bruttovinst, be-räknad efter afdrag af upplupna räntor å all inlåning, äfven dels inbetalningar å grundfonden (tillika med ränta under året, där sådan särskildt beräknas), möjligen dock i några penninginrättningar efter frånräknande af utbetalningar därifrån, dels alla inbetalningar (och räntor) å reservfonden, hvarjämte natur-ligen afsättning till dessa fonder af det löpande årets vinst, i de få fall då dylika afsättningar redan förekomma i redogörelsen för detta år, äro såsom ut-gående af sagda vinst inräknade bland inkomsterna. Däremot äro här ej upp-tagna från dispositionsmedlen till fonderna öfverförda belopp, hvilka endast ingå i kol. 40.

¹¹⁾ I kol. 43 hafva utom egentliga afskrifningar upptagits jämväl uttag-ningar från grundfonden äfvensom vinstutdelning eller grundfundsränta, där sådan plågar beräknas, för år 1907, slutligen och någon gång grundfunds-ränta för år 1908.

¹²⁾ I dispositionsmedlen ingår sannolikt för åtskilliga penninginrättningar särskildt bokförd dispositionsfond (»outdelade vinstmedel», »särskildt reser-vede medel» el. dyl.).

¹³⁾ Såsom »annat hypotek» räknas obligationer, aktier, förlagsin-teckningar och dylikt samt guld och silfver, men ej skuldebref med endast namnsäkerhet, som upptagas i kol. 56.

¹⁴⁾ I 1907 års redogörelse för Verperyd's sparkassa voro dispositionsmedlen felaktigt uppgifna, hvarigenom förklaras den skiljaktighet, som i berörda afse-ende förefinnes emellan uppgifterna i denna och närmaast föregående berättelse.